

วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

<https://www.tci-thaijo.org/index.php/edkkuj>

ดำเนินการวารสารโดย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมด้วยกระบวนการจิตตปัญญา-ระบบพี่เลี้ยง-กิจกรรมแบบโครงการ-วิจัยเป็นฐาน เพื่อเสริมสร้างซอฟต์แวร์สกิลสำหรับนักศึกษาครูคณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏ

Development of Participatory Learning Management Model embedded Mental Intelligence - Mentoring System - Project-based Activity – Research-based Learning to Strengthening Soft Skills for Rajabhat University Student Teachers

สรวงพร กุศลสง, และ ฐิติโชติ กุศลสง

Srourngporn Kusolsong, and Thitichot Kusolsong

สาขาวิชาการศึกษาระดับมัธยมศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

Early Childhood Education, Faculty of Education, Phetchabun Rajabhat University

Received: July 12, 2021 Revised: August 20, 2022 Accepted: September 22, 2022

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาและพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมด้วยกระบวนการ จิตตปัญญา ระบบพี่เลี้ยง การจัดการกิจกรรมแบบโครงการ โดยใช้วิจัยเป็นฐานเพื่อเสริมสร้างซอฟต์แวร์สกิลสำหรับนักศึกษาครูคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ 2) เพื่อสร้างและทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม 3) เพื่อประเมินความพึงพอใจการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม รูปแบบการวิจัยประกอบด้วย 3 ขั้นตอน คือ 1) ศึกษาการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวคิดที่ใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมด้วยกระบวนการ จิตตปัญญา ระบบพี่เลี้ยง การจัดการกิจกรรมแบบโครงการ โดยใช้วิจัยเป็นฐาน 2) การสร้างและทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมด้วยกระบวนการ จิตตปัญญา ระบบพี่เลี้ยง การจัดการกิจกรรมแบบโครงการ โดยใช้วิจัยเป็นฐาน 3) การประเมินผลการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมด้วยกระบวนการจิตตปัญญา ระบบพี่เลี้ยง การจัดการกิจกรรมแบบโครงการ โดยใช้วิจัยเป็นฐานกลุ่มตัวอย่างนักศึกษา สาขาวิชาการศึกษาระดับมัธยมศึกษา หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิตชั้นปีที่ 5 ปีการศึกษา 2563 ได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย รวม 30 คนใช้แบบแผนการวิจัยแบบกลุ่มเดียวที่มีการทดสอบทั้งก่อนและหลังเรียน และสถิติทดสอบค่า t (t-test) และค่าร้อยละ

ผลการวิจัยพบว่า 1) นักศึกษาแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมด้วยกระบวนการ จิตตปัญญา ระบบพี่เลี้ยง การจัดการกิจกรรมแบบโครงการ โดยใช้วิจัยเป็นฐานเพื่อเสริมสร้างซอฟต์แวร์สกิล พบว่าด้านที่ 3 ด้านทักษะกระบวนการกลุ่มและทำงานเป็นทีม มีการประเมินตนเองมากที่สุดร้อยละ 63.80 2) ผลการประเมินความเหมาะสมของรูปแบบ

*Corresponding author. Tel.: 081 839 4832

Email address: hometoy@hotmail.com

การจัดการเรียนรู้มีผลการประเมินอยู่ที่ระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.49, S.D. = 0.53) และผลการเปรียบเทียบซอฟต์แวร์สเกล โดยภาพรวมก่อนการจัดกิจกรรม มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 10.57 และหลังการจัดกิจกรรม มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 17.67 สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) ผลการประเมินการใช้รูปแบบของนักศึกษาต่อการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.54, SD = 0.48)

คำสำคัญ : รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม จิตตปัญญา ระบบพี่เลี้ยง การจัดกิจกรรมแบบโครงการ โดยใช้วิจัยเป็นฐาน ซอฟต์แวร์สเกล นักศึกษาคณะครุศาสตร์

Abstract

The objectives of the research were 1) to study and develop a model of participatory learning management through mental processes, mentoring systems, and project activities. By using research as a base to enhance soft skills for students and teachers of the Faculty of Education, Rajabhat University 2) To create and experiment with the participatory learning management model 3) To assess the satisfaction of using the participatory learning management model. The research model consisted of 3 steps: 1) To study the building of knowledge and understanding of the concepts using a participative learning management model through mental processes, mentoring system, and project activities. Using research as a base 2) Creation and experimentation of participatory learning management model with cognitive processes, mentoring system, and project activities using research as a base 3) Evaluation of the use of the model of participatory learning management through cognitive processes, mentoring system, and project activities by using research as a sample base for students in the field of early childhood education. The Bachelor of Education Program Year 5 Academic Year 2020 was obtained by simple random sampling, a total of 30 participants using the one-group pretest-posttest design research model and the t-test and percentage statistics.

The results of the research were as follows: 1) The students expressed their opinions about the model of participatory learning management through the mental process. The mentoring system and project activities use research as a base to enhance soft skills. It was found that the third aspect was group process skills and teamwork. The highest self-assessment was 63.80%. 2) The assessment of the suitability of the learning management model was at a high level ($\bar{X}$ = 4.49, S.D. = 0.53), and the overall SOFT SKILL skill comparison results before the event. with an average score of 10.57 and after the activity. The mean score was 17.67, consistent with the hypothesis set at a statistically significant level of .05 3) The results of the assessment of student model use on learning management according to the overall model were at the highest level ($\bar{X}$ = 4.54, S.D. = 0.48).

Keywords : Participatory learning, Intellectual development, Mentoring system, Project-based activity, Soft skills

■ บทนำ

การผลิตและพัฒนาครูได้กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ พ.ศ.2547 ในหมวด 1 มาตรา 7 ได้ตระหนักถึงปัญหาและเห็นความสำคัญของเรื่องนี้จึงเกิดความร่วมมือของการพัฒนาระบบการวิจัยสู่ความเป็นเลิศเพื่อพัฒนาสังคมชุมชนท้องถิ่น และเพื่อวัตถุประสงค์หนึ่งตามบันทึกข้อตกลงคือการพัฒนาสร้างงานวิจัยเพื่อพัฒนาสังคม ชุมชน ท้องถิ่นโดยจัดทำโครงการวิจัยและพัฒนาระบบและกระบวนการผลิตและพัฒนาครูโดยใช้โครงงานฐานวิจัย และแนวทางในการสร้างเสริมความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวคิดที่ใช้ในการพัฒนาระบบการผลิตและพัฒนาครู และนักศึกษาครู โดยใช้แนวคิดและกิจกรรมจิตตปัญญาศึกษา แนวคิดและกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยโครงงานฐานวิจัย (RBL) แนวคิดการโค้ชจากงานวิจัย Teacher Coaching และการพัฒนาทักษะการคิดในศตวรรษที่ 21 โดยร่วมกับสถานศึกษา หรือใช้สถานศึกษาเป็นแหล่งเรียนรู้ของนักศึกษา โดยกระบวนการจะประกอบด้วย ครูพี่เลี้ยง และนักศึกษาครู นำความรู้ไปใช้ในสถานการณ์จริงในโรงเรียนที่ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู และสร้างชุมชนวิชาชีพแห่งการเรียนรู้ (Professional Learning Community: PLC) โดยนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูได้พัฒนานวัตกรรมในการวิจัยในชั้นเรียนของตนเองระหว่างฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ตามศาสตร์ของตนเอง โดยมีครูพี่เลี้ยงเป็น “โค้ช” คอยให้คำแนะนำ และเป็นพี่ปรึกษาอย่างเป็นระบบ รวมทั้งการใช้จิตตปัญญาศึกษาเป็นแนวคิดแนวปฏิบัติ และกระบวนการทัศน์โดยองค์รวม เน้นการเรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติจริงให้เกิดประสบการณ์ตรงด้วยตนเอง ประยุกต์ใช้กับชีวิตจริง เชื่อมโยงความรู้สู่ชีวิต ชุมชนและสังคม และช่วยพัฒนาทักษะในการสื่อสาร การมีสมาธิ และก่อให้เกิดความคิดสร้างสรรค์เป็น การเตรียมความพร้อมของจิตใจผู้เรียน มีความตระหนักรู้และเกิดคุณลักษณะเชิงบวก ดังนั้นการนำแนวคิดจิตตปัญญาศึกษาไปใช้ในการจัดการศึกษาจะทำให้มีโอกาสได้รับความสำเร็จทำให้คุณภาพการศึกษาและสังคมโดยรวมดีขึ้น (สุวัฒนา จิตต์รัตนอรุณ, 2559)

การจัดการเรียนการสอนที่ยึดผู้สอนเป็นศูนย์กลาง (Teacher-centered) ในอดีตที่ผ่านมาจึงได้มีการปรับเปลี่ยนแนวคิดเป็นการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (Learner-centered, Student-centered หรือ Child-centered) โดยมีหลักการว่า กระบวนการจัดการเรียนการสอนต้องเน้นให้ผู้เรียนสามารถแสวงหาความรู้ และพัฒนาความสามารถได้ตามธรรมชาติเต็มตามศักยภาพของตนเอง รวมทั้งการฝึกและปฏิบัติในสภาพจริงของการเชื่อมโยงสิ่งที่เรียนกับสังคมได้เรียนรู้จากหลายๆ สถานการณ์ทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน มีการจัดกิจกรรมและกระบวนการให้ผู้เรียนได้คิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ ผู้เรียนจึงมีอิสระในการเรียนมากขึ้น ซึ่งการเรียนที่ใช้การวิจัยเป็นฐาน (Research-based Learning หรือ RBL) ก็เป็นวิธีการหนึ่งที่มุ่งเน้นทักษะกระบวนการค้นคว้า และการแสวงหาความรู้อย่างเป็นระบบระเบียบเพื่อให้ได้มาซึ่งความรู้หรือข้อค้นพบใหม่ เป็นการพัฒนาให้ผู้เรียนมีความใฝ่รู้ ใฝ่เรียน สามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องซึ่งสอดคล้องกับหลักการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ในหมวด 4 มาตรา 24 (5) ว่า “ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียน และอำนวยความสะดวก เพื่อให้ผู้เรียนเกิด การเรียนรู้และมีความรอบรู้ รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้” (สำนักงานปฏิรูปการศึกษา, 2545) การจัดการเรียนรู้โดยใช้วิจัยเป็นฐาน (research-based learning) เป็นเทคนิคหนึ่งในการสอนเชิงสร้างสรรค์ ถือเป็นหัวใจสำคัญของบัณฑิตศึกษาเพราะส่งเสริมให้ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองอย่างแท้จริง ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญสำหรับการศึกษาศตวรรษที่ 21 โดยเฉพาะอย่างยิ่งการให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ตรงในการใช้กระบวนการวิจัย ทำให้เกิดการเรียนรู้ที่ลึกซึ้ง และมีความหมายต่อตนเอง (พวงผกา ปริญบำเพ็ญ, 2560)

สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์วิจัยและนวัตกรรม (2562) ได้กล่าวถึง การพัฒนานิสิต นักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา นอกจากจะเพื่อให้มีนิสิต นักศึกษามีความสามารถทางวิชาชีพแล้วยังมีความจำเป็นจะต้องมีความสามารถทางด้านคนและสังคมด้วยที่เรียกว่า Soft Skills หมายถึง ทักษะหรือความชำนาญที่เกี่ยวข้องกับคนอาจไม่เกี่ยวข้องกับความชำนาญในงานด้านใด ด้านหนึ่งโดยตรง แต่เป็นทักษะที่ช่วยให้การทำงานประสบความสำเร็จและก้าวหน้า (Robles, 2012) ได้แก่ การสื่อสาร การนำเสนอ การบริหารคน การบริหารเวลา การบริหารทีมงาน การจัดการอารมณ์ ตนเอง การตั้งใจและ

หว่านล้อม รวมทั้งความเป็นผู้นำและรับผิดชอบต่อสังคม เรียกว่า “สมรรถนะ การบริหารจัดการคน” หรือ “People Management Competency” ซอฟท์สกีล การดำเนินการปฏิรูปการศึกษาจะประสบผลสำเร็จ ส่วนหนึ่งคือการปฏิรูปการเรียนรู้ ซึ่งปัจจัยสำคัญคือครูและบุคลากรทางการศึกษา จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องพัฒนาครูให้มีความรู้ความสามารถในการบริหารจัดการมีทักษะความรู้ของยุคศตวรรษที่ 21 และอบรมสั่งสอนเยาวชนให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพ สอดคล้องกับสภาพของสังคมไทย และโลกในยุคปัจจุบัน (วิจารณ์ พานิช, 2556)

คณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์เป็นสถาบันหนึ่งที่ทำนุบำรุงการจัดการศึกษาระดับหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาต่างๆ เข้าร่วมโครงการ เพื่อจะได้พัฒนาให้เป็นอาจารย์ต้นแบบในการผลิตบัณฑิตครุศาสตร์ ในลักษณะของการจัดการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง (Active Learning) โดยสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ ได้จัดรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ประกอบด้วย การเรียนรู้แบบ Active Learning การใช้กระบวนการวิจัยเป็นฐานในการเรียนรู้ (RBL) จิตตปัญญาศึกษา การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม (PLC) การให้คำปรึกษาด้วยระบบพี่เลี้ยง ซึ่งเป็นการบูรณาการกระบวนการเรียนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยมีอาจารย์ผู้สอนและครูพี่เลี้ยงคอยให้คำแนะนำทำให้เกิดกระบวนการ Coaching และนำข้อมูลมาพัฒนาตนเองดังนั้นสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ จึงได้จัดทำโครงการวิจัยการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมด้วยกระบวนการ จิตตปัญญา ระบบพี่เลี้ยง การจัดกิจกรรมแบบโครงการ โดยใช้วิจัยเป็นฐานเพื่อเสริมสร้างซอฟต์แวร์สกีล สำหรับนักศึกษาครูมหาวิทยาลัยราชภัฏขึ้นเพื่อขับเคลื่อนองค์กรให้เกิดการเปลี่ยนแปลงสู่ประชาคมอาเซียนในยุคนี้ นักศึกษาควรมีภาวะผู้นำสูงเน้นการมีส่วนร่วมและการเป็นมืออาชีพอย่างแท้จริงการใช้ทักษะที่สำคัญคือ การสร้างองค์ความรู้ทั้งด้านความรู้ และด้านทักษะทางสังคมเพื่อขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลง การใช้ทักษะด้าน Soft Skills จะมุ่งส่งเสริมและกระตุ้นให้ทุกคนร่วมมือกัน ปฏิบัติงานเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกัน และมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องเพื่อให้บรรลุตามเป้าหมาย

■ จุดประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษา และพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมด้วยกระบวนการ จิตตปัญญา ระบบพี่เลี้ยง การจัดกิจกรรมแบบโครงการ โดยใช้วิจัยเป็นฐานเพื่อเสริมสร้างซอฟต์แวร์สกีล สำหรับนักศึกษาครูคณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏ
2. เพื่อสร้าง และทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมด้วยกระบวนการ จิตตปัญญา ระบบพี่เลี้ยง การจัดกิจกรรมแบบโครงการ โดยใช้วิจัยเป็นฐานเพื่อเสริมสร้างซอฟต์แวร์สกีล สำหรับนักศึกษาครูคณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏ
3. เพื่อประเมินความพึงพอใจการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมด้วยกระบวนการ จิตตปัญญา ระบบพี่เลี้ยง การจัดกิจกรรมแบบโครงการ โดยใช้วิจัยเป็นฐานเพื่อเสริมสร้างซอฟต์แวร์สกีล สำหรับนักศึกษาครูคณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏ

■ หลักการ แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

1. การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม (participatory learning) เป็นการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพในการพัฒนาบุคคลทั้งด้านความรู้ ทักษะ และทัศนคติ ได้เป็นอย่างดี ผ่านการสังเคราะห์จากผลวิเคราะห์ของการศึกษาวิจัยรูปแบบการเรียนรู้หลายรูปแบบ (meta analysis) จนได้โครงสร้างพื้นฐานของการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม ซึ่งประกอบด้วยวงจรการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ (experiential learning) ผสมผสานกับกระบวนการกลุ่ม (group process) เพราะในแต่ละองค์ประกอบของวงจรการเรียนรู้เชิงประสบการณ์นั้น ผู้เรียนแต่ละคนซึ่งมีประสบการณ์ติดตัวมาจะสามารถใช้ประสบการณ์ของตนเองให้เกิดประโยชน์สูงสุดหรือแลกเปลี่ยนความคิดเห็นตลอดจนทดลองใช้ความรู้ที่เรียนมาไปสู่การปฏิบัติได้ดี และช่วยกันทำงานให้บรรลุผลสำเร็จได้ด้วยดี (Kolb, 1984 อ้างถึงใน กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข, 2544 ,สุภณิดา ปุสุรินทร์คำ, 2551)

2. การจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมด้วยกระบวนการจัดปัญหา ระบบพี่เลี้ยง การจัดกิจกรรมแบบโครงการ โดยใช้วิจัยเป็นฐาน (CCPR) เป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง (Active Learning) ที่การบูรณาการแนวคิดจัดปัญหาศึกษา การเรียนรู้โดยใช้การวิจัยเป็นฐานด้วยกิจกรรมแบบโครงการ และระบบพี่เลี้ยงเพื่อประโยชน์ในการจัดหลักสูตรแบบบูรณาการเพื่อประโยชน์ในการจัดการเรียนการสอนประกอบด้วย กระบวนการดังนี้

2.1 กิจกรรมจิตปัญหศึกษา (C:Contemplative Education) เป็นการจัดกิจกรรม ที่เกิดจากการคิดการเล่าเรียนฝึกฝนและอบรมโดยเกิดมาจากด้านในจิตใจเพื่อให้เกิดความตระหนักรู้ถึงคุณค่าของสิ่งต่างๆโดยปราศจากอคติเกิดความรักความเมตตาอ่อนน้อมต่อธรรมชาติมีจิตสานึกต่อส่วนรวมและสามารถเชื่อมโยงศาสตร์ต่างๆมาประยุกต์ใช้ในชีวิตได้อย่างสมบูรณ์ (สมน อมรวิวัฒน์, 2551) เป็นกระบวนการเรียนรู้ด้วยใจอย่างใคร่ครวญเน้นการพัฒนาด้านในอย่างแท้จริงเพื่อให้เกิดความตระหนักรู้ถึงคุณค่าของสรรพสิ่งโดยปราศจากอคติเกิดความรักความเมตตาอ่อนน้อมต่อธรรมชาติมีจิตสานึกต่อส่วนรวมและสามารถเชื่อมโยงศาสตร์ต่างๆมาประยุกต์ใช้ในชีวิตได้อย่างสมดุล

2.2 กิจกรรมระบบพี่เลี้ยง (C:Coaching) เป็นกระบวนการจัดกิจกรรมที่มีส่วนร่วมที่จะเรียนรู้ร่วมกันในสถานการณ์จริงที่เกิดขึ้น โดยการแลกเปลี่ยน และรับคำปรึกษาที่ช่วยให้ครูเกิดความมั่นใจในตนเองสะท้อนการทำงานร่วมทั้งเป็นแรงบันดาลใจในการสอนและให้การเสริมแรงทางบวกด้วยทักษะการดำเนินการพูดคุยและอภิปรายเกี่ยวกับเป้าหมายในการพัฒนางานและกระบวนการทำงานการเตรียมการสอนการจัดการชั้นเรียนช่วยเหลือและชี้แนะเกี่ยวกับเทคนิคการถามคำถามและการให้ข้อมูลสะท้อนกลับเกี่ยวกับการสอน (feedback) ซึ่ง Thorpe and Clifford (2003) อธิบายบทบาทของการเป็นพี่เลี้ยงโดยเปรียบเทียบกับบทบาทของการชี้แนะว่าการเป็นพี่เลี้ยงจะครอบคลุมประเด็นต่างๆโดยกว้างหรือทั่วไปส่วนการมุ่งไปพิจารณาที่ทักษะหรือการทำงานบางเรื่องบางประเด็นเป็นการเฉพาะจะถือเป็นบทบาทของการชี้แนะ (coaching) พี่เลี้ยงมักช่วยพัฒนาบุคลากรในองค์กรโดยเฉพาะกลุ่มหรือช่วยเป็นรายบุคคลซึ่งปกติพี่เลี้ยงมักเป็นผู้มีประสบการณ์มากกว่าหรือมีความสามารถเฉพาะทางที่เป็นแบบอย่างให้แก่ผู้อื่นได้และเป็นที่เคารพนับถือซึ่งต่างจากผู้ชี้แนะ

2.3 การใช้กระบวนการวิจัยเป็นฐาน (R: Research –based Learning) เป็นการจัดการเรียนรู้แบบใช้การวิจัยเป็นฐานในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผสมผสานวิธีการสอนแบบต่างๆ ตามกระบวนการวิจัยเพื่อช่วยให้ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเองเป็นกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนเรียนรู้จากการศึกษาค้นคว้าและค้นพบข้อเท็จจริงโดยอาศัยพื้นฐานกระบวนการวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนรู้ ได้มีการวางแผนเตรียมการและดำเนินการอย่างเป็นระบบจนค้นพบความจริง สร้างความรู้ใหม่ที่ถูกต้องและเป็นประโยชน์ ซึ่งทีศนา แหมมณี (2548) ได้ให้ความหมายเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้แบบใช้การวิจัยเป็นฐานหรือใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนรู้ การจัดให้ผู้เรียนและใช้กระบวนการทางวิทยาศาสตร์หรือกระบวนการสืบสอบในศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่ศึกษาวิจัย ในการดำเนินการแสวงหาความรู้ใหม่หรือคำตอบที่เชื่อถือได้

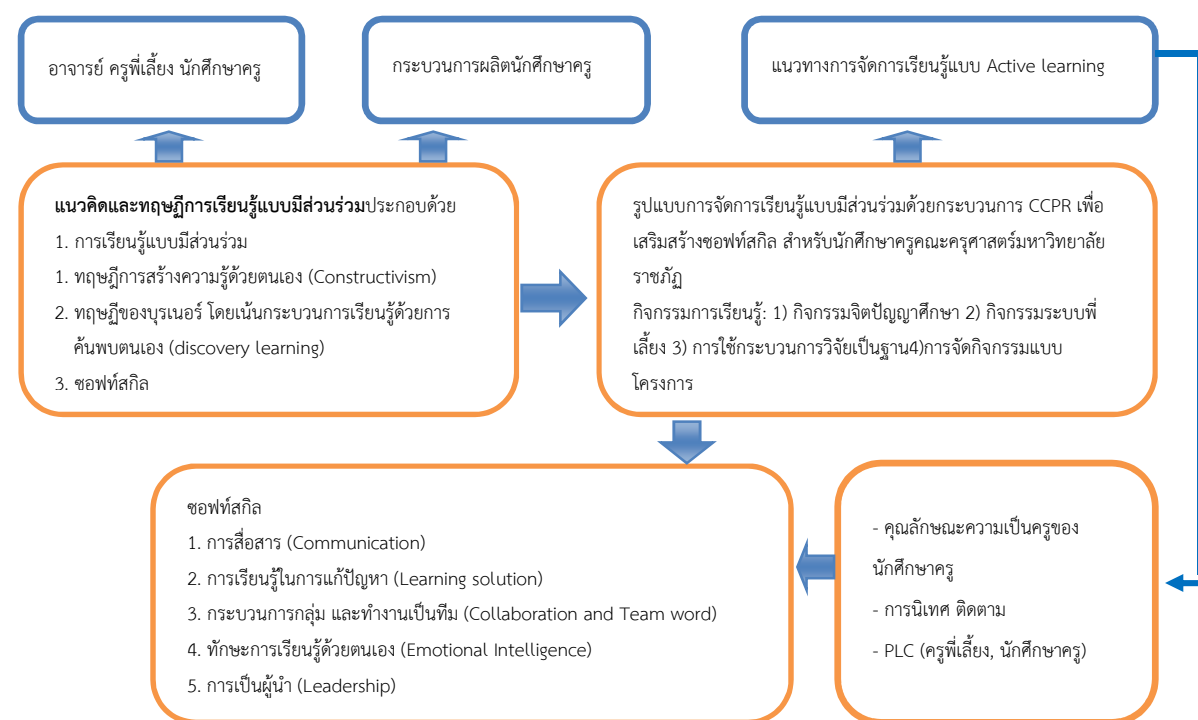
2.4 การจัดกิจกรรมแบบโครงการ (P:Projects Appose) เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยการค้นหาคำถามด้วยตนเองด้วยการสืบค้นข้อมูลแบบกลุ่มเล็กในเรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเปิดโอกาสให้ผู้เรียนตระหนักถึงความสำคัญของการทำงานเป็นกลุ่ม และการมีส่วนร่วมการสนใจใฝ่เรียนรู้ในชั้นเรียนและนอกชั้นเรียน ด้วยกิจกรรมภาคสนามเรียนรู้อย่างไตร่ตรอง สืบเสาะ ค้นหา ในสิ่งที่ต้องการเรียนรู้ เสริมสร้างความกล้าในการแสดงความคิดเห็น มีการจัดกิจกรรมในสถานการณ์จริง ได้ศึกษาค้นคว้าจากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริงฝึกการปฏิบัติให้ทำได้คิดเป็นทำเป็นแก้ปัญหาเป็นได้ ซึ่งพัชร ผลโยธิน (2555) กล่าวว่า การสอนแบบโครงการ คือ วิธีการสอนรูปแบบหนึ่งที่ให้โอกาสเด็กปฐมวัยเรียนรู้ด้วยวิธีการสืบค้นข้อมูลอย่างลึกในหัวเรื่องที่เด็กสนใจ มีค่าต่อการเรียนรู้ การสืบค้นอาจทำโดยเด็กกลุ่มเล็กๆ หรือเด็กทั้งชั้นร่วมกัน หรืออาจเป็นเพียงเด็กคนใดคนหนึ่ง เพื่อหาคำตอบจากคำถามที่เด็กร่วมกันคิดด้วยกันกับเพื่อนหรือร่วมกันคิดกับครู และทำให้เกิดกระบวนการสืบค้นขึ้นมา ทั้งนี้หัวเรื่องที่นำมาสืบค้น และฮาร์ทแมน (Hartman, 1995) กล่าวถึงวิธีการสอนแบบโครงการว่าเป็นการศึกษาหาความรู้อย่างลุ่มลึก เมื่อเด็กเข้าร่วมโครงการจะได้พัฒนาคำถาม แสดง

ความสามารถ ค้นหาทางแก้ปัญหา เสนอกระบวนการแก้ปัญหาที่คิดค้นขึ้น โครงการใช้ระยะเวลาประมาณโครงการละ 3-4 สัปดาห์ แต่บางโครงการใช้เพียงสัปดาห์เดียวซึ่งมีขั้นตอนหลักของวิธีการคือระยะเริ่มต้น ระยะพัฒนา และระยะสรุป

ซอฟต์แวร์ทักษะ เป็นทักษะด้านความคิด อารมณ์ความรู้สึก และการสื่อสารที่จำเป็นต้องใช้ในการทำงานให้ประสบความสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพและก่อให้เกิดการสร้างสรรคนวัตกรรม ซึ่ง Soft skills จะช่วยส่งเสริมการพัฒนา Hard skills หรือทักษะเฉพาะทางอย่างต่อเนื่องและเป็นทักษะที่สำคัญและมีความจำเป็นอย่างมากต่อการทำงานในศตวรรษที่ 21 โดยผู้สอนเปลี่ยนบทบาทจากเป็นผู้ให้ความรู้แก่ผู้เรียนโดยตรงเป็นผู้จัดเตรียมและสนับสนุนกระบวนการและกิจกรรมที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดการกระตือรือร้นในการเรียนรู้ทำให้เกิดทักษะด้านต่างๆ เช่น ทักษะการค้นคว้า ทักษะการสื่อสาร ทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ทักษะด้านภาษา ทักษะการทำงานเป็นทีม ร่วมทั้งการรับผิดชอบต่อหน้าที่ (วิชัย วงษ์ใหญ่ และมารุต พัฒนาผล, 2562)

หลักการทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ (Constructivism) เป็นทฤษฎีการเรียนรู้ที่ผู้เรียนทุกคนสร้างความรู้จากความคิดของตนเอง แทนที่จะรับความรู้ที่สมบูรณ์และถูกต้องจากครูหรือแหล่งความรู้ที่ครูกำหนดไว้ การสร้างความรู้เช่นนี้เป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นภายในบุคคลโดยไม่รู้ตัว ซึ่งส่วนใหญ่ประกอบด้วยการนำความรู้หลายด้านมาตีความหมายใหม่ ความรู้บางเรื่องอาจได้มาจากประสบการณ์ตรงของตนเองและบางเรื่องได้มาจากการแลกเปลี่ยนกับผู้อื่นแล้วจึงสร้างภาพที่สมบูรณ์และสอดคล้องกับของโลกโดยรวมที่เชื่อว่าความรู้ (knowledge) และการเรียนรู้ (Learning) จะเกิดขึ้นได้ด้วยตนเองเป็นคน สร้างขึ้นมาด้วยการ ตีความหมาย (interpret) ของสิ่งที่อยู่ในโลกความเป็นจริง (real world) ทั้งที่เป็นวัตถุ (object) หรือเหตุการณ์ (event) ที่อยู่บนฐานประสบการณ์และความรู้ ที่แต่ละบุคคลมีมาก่อนเข้าไปสร้างความหมาย (representation) ภายในจิตใจ (Fosnot, 1996)

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัยของการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมด้วยกระบวนการ จิตปัญญา ระบบพี่เลี้ยง การจัดกิจกรรมแบบโครงการ โดยใช้วิจัยเป็นฐานเพื่อเสริมสร้างซอฟต์แวร์สกีล สำหรับนักศึกษาครูคณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏ

■ วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้ได้ดำเนินการตามกระบวนการของวิจัยและพัฒนา (Research and Development) โดยมีขั้นตอนและรายละเอียดในการดำเนินงานเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาและพัฒนาแบบการจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมด้วยกระบวนการ จัดปัญหา ระบบพี่เลี้ยง การจัดกิจกรรมแบบโครงการ โดยใช้วิจัยเป็นฐานเพื่อเสริมสร้างซอฟต์แวร์สำหรับนักศึกษาครูคณะครุศาสตร์เกี่ยวกับแนวการจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมและซอฟต์แวร์ ประกอบด้วย

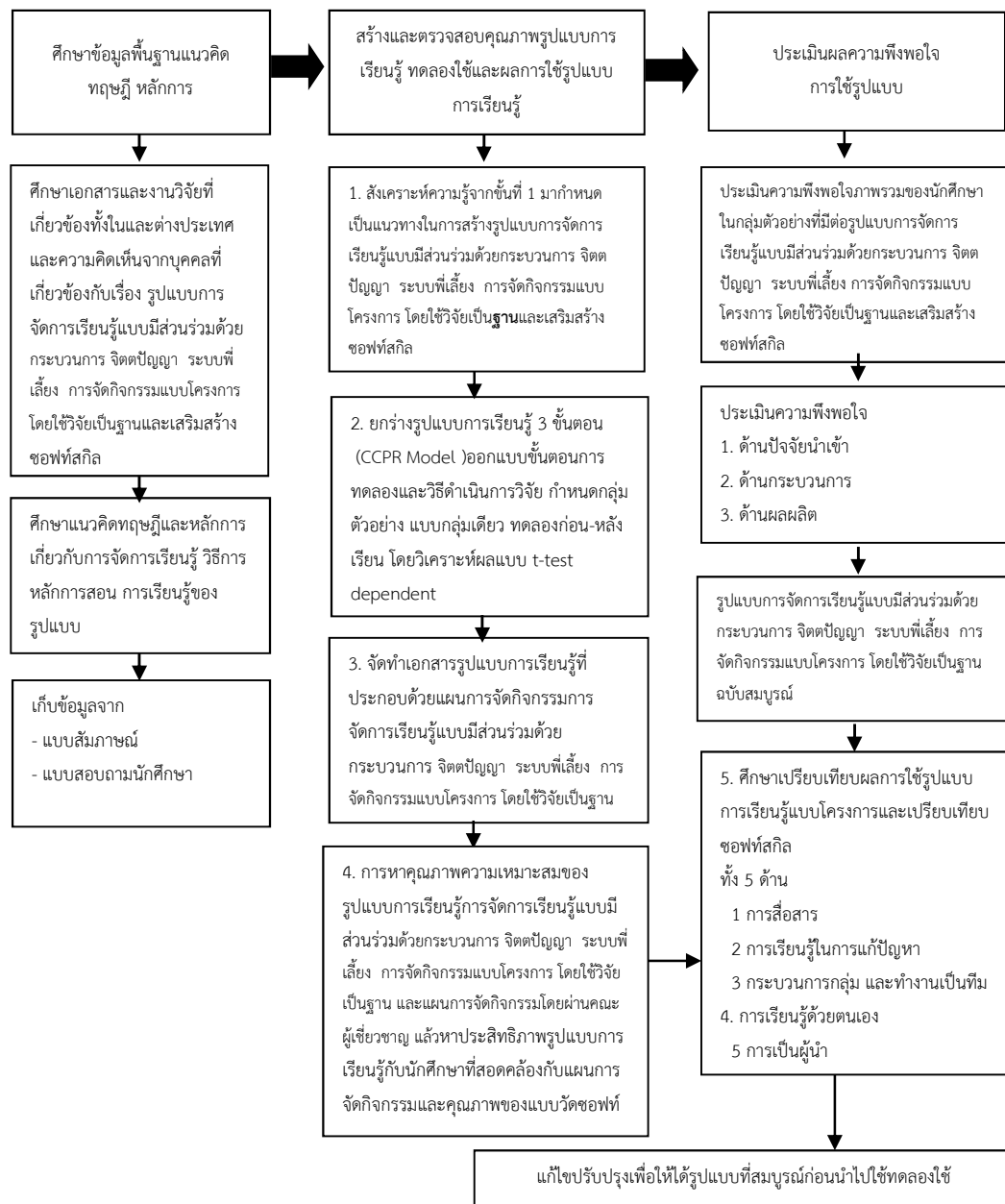
1. ศึกษาแนวคิดทฤษฎีจากเอกสาร งานวิจัย และข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับองค์ความรู้ที่สำคัญ
2. สังเคราะห์เนื้อหาและงานวิจัยมากำหนดกรอบสร้างเป็นแบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์
3. เก็บข้อมูลจากกลุ่มเป้าหมาย เป็นนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ ชั้นปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 58 คน และครูพี่เลี้ยงในสถานศึกษา รวม 58 คน

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างและทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมด้วยกระบวนการ จัดปัญหา ระบบพี่เลี้ยง การจัดกิจกรรมแบบโครงการ โดยใช้วิจัยเป็นฐานเพื่อเสริมสร้างซอฟต์แวร์ สำหรับนักศึกษาครูคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ดำเนินการดังนี้

1. ข้อมูลจากขั้นตอนที่ 1 มาสร้างรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมด้วยกระบวนการจัดปัญหา ระบบพี่เลี้ยง การจัดกิจกรรมแบบโครงการ โดยใช้วิจัยเป็นฐานและยกวางรูปแบบดังนี้ 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) สารและกระบวนการ 4) กิจกรรมการเรียนรู้ 5) สื่อและแหล่งเรียนรู้ และ 6) การวัดและประเมินผล เป็นส่วนที่ประเมินถึงประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดการกิจกรรม
2. นำรูปแบบเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน และปรับตามคำแนะนำก่อนนำไปทดลองใช้กับนักศึกษาที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 28 คนและจัดทำรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมด้วยกระบวนการจัดปัญหา ระบบพี่เลี้ยง การจัดกิจกรรมแบบโครงการ โดยใช้วิจัยเป็นฐานก่อนนำไปทดลองใช้จริง
3. ทดลองใช้รูปแบบด้วยแบบแผนการวิจัยแบบกลุ่มเดียว ทดลองก่อน-หลัง (One Group Pretest – Posttest Design) กับนักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ ที่กำลังศึกษาอยู่ชั้นปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 2 ห้องเรียน ซึ่งได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย โดยการจับสลากมาห้องละ 15 คน เพื่อมาเป็นตัวแทน รวม 30 คนโดยใช้บริบทของโรงเรียนในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู
4. ก่อนการทดลอง (Pre-Test) และหลังการทดลอง (Post-Test) วัดด้วยแบบวัดซอฟต์แวร์และวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนน และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่า t

ขั้นตอนที่ 3 การประเมินผลการใช้ รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมด้วยกระบวนการจัดปัญหา ระบบพี่เลี้ยง การจัดกิจกรรมแบบโครงการ โดยใช้วิจัยเป็นฐานเพื่อเสริมสร้างทักษะSOFT SKILL สำหรับนักศึกษาครูคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์มีวิธีดำเนินการดังนี้

1. หลังการทดลองใช้แบบประเมินความพึงพอใจกับกลุ่มตัวอย่าง และวิเคราะห์โดยใช้ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานจากที่กล่าวมาในข้างต้นสามารถสรุปขั้นตอนการดำเนินการวิจัยทั้ง 3 ขั้นตอนดังแสดงในภาพที่ 2

ภาพที่ 2 แสดงกรอบขั้นตอนวิธีดำเนินการวิจัย 3 ขั้นตอน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยมีขั้นตอนดังนี้

1. นำแบบสอบถามและสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นหาคุณภาพโดยเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาเพื่อคัดเลือกและปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมและวิเคราะห์ข้อมูลโดยเลือกใช้ข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป
2. นำแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ที่ปรับปรุงแก้ไขไปเก็บข้อมูลกับนักศึกษา และครูพี่เลี้ยงในสถานศึกษาที่นักศึกษาฝึกสอนชั้นทดลองสอน จำนวน 58 คนเพื่อเก็บข้อมูลพื้นฐาน
3. นำแบบวัดซอฟต์แวร์ที่สร้างขึ้นหาคุณภาพโดยเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่านและปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญมีค่า IOC อยู่ในระดับ 1 และนำไปหาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบโดยนำไปทดลองใช้กับนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาระดับปริญญาตรีจำนวน 28 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง โดยมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับที่ระดับ 0.84 และนำมาปรับปรุงเป็นฉบับสมบูรณ์
4. ทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมด้วยกระบวนการจิตตปัญญา ระบบพี่เลี้ยง การจัดกิจกรรมแบบโครงการ โดยใช้วิจัยเป็นฐานเพื่อเสริมสร้างซอฟต์แวร์สำหรับนักศึกษาครูคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกับกลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาระดับปริญญาตรี คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ ที่ศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563 และกำลังฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในชั้น ปส.1 ในสถานศึกษา โดยวิธีการสุ่มอย่างง่ายโดยการจับสลากจากนักศึกษาห้องละ 15 คน รวมเป็น 30 คนเป็นระยะเวลา 1 เดือนโดยใช้แบบแผนการวิจัยแบบ One-Group Pretest-Posttest Design
5. ทดสอบซอฟต์แวร์ ทั้ง 5 ด้าน ก่อนเรียนและหลังเรียน โดยผู้วิจัยนิเทศ และเก็บข้อมูล ระหว่างการทดลองรวมทั้งบันทึกการเรียนรู้ของนักศึกษาและใช้สถิติทดสอบค่า t (t-test) และค่าร้อยละเปรียบเทียบผลของซอฟต์แวร์ โดยภาพรวมก่อนการจัดกิจกรรม มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 10.57 และหลังการจัดกิจกรรม มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 17.67 สอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
6. นักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน ทำแบบประเมินความพึงพอใจการใช้รูปแบบด้วยตนเองมีผลการประเมินความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.54, SD = 0.48)

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูล และการหาค่าทางสถิติ ดังนี้

1. ประเมินผลจากแบบสอบถาม โดยใช้เกณฑ์ให้คะแนน (Scoring Rubric) ที่กำหนดเป็น 5 ระดับ และการวิเคราะห์เชิงคุณภาพ จากแบบสัมภาษณ์
2. คำนวณผลจากแบบสอบถามด้วยค่าร้อยละ ของซอฟต์แวร์ ทั้ง 5 ด้าน
3. คำนวณค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของค่าร้อยละ ของคะแนนก่อนเรียน และหลังเรียนของนักศึกษาทุกคนในกลุ่มตัวอย่าง และทดสอบความแตกต่างของคะแนนทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนของนักศึกษา โดยการใช้ค่า t (t-test) มีนัยสำคัญที่ระดับ.05
4. วิเคราะห์คะแนนจากแบบประเมินการใช้รูปแบบ โดยใช้ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

■ ผลการวิจัยและการอภิปรายผล

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาและพัฒนาารูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมด้วยกระบวนการจิตตปัญญา ระบบพี่เลี้ยง การจัดกิจกรรมแบบโครงการ โดยใช้วิจัยเป็นฐานเพื่อเสริมสร้างซอฟต์แวร์สเกล สำหรับนักศึกษาครุศึกษาศาสตร์ ที่จัดการศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562 มีการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ ที่บูรณาการระบบและกระบวนการผลิตนักศึกษาครูสาขา การศึกษาปฐมวัยด้วยการเรียนรู้แบบบูรณาการแนวคิดจิตตปัญญาศึกษา การเรียนรู้โดยใช้การวิจัยเป็นฐานด้วยการจัดกิจกรรมแบบโครงการ และระบบพี่เลี้ยง ดังนี้

1.1 วิเคราะห์ผลจากแบบสอบถามของนักศึกษาเกี่ยวกับซอฟต์แวร์สเกล ได้ผลดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1

ผลการแสดงผลการตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับการพัฒนาการจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมด้วยรูปแบบ จิตตปัญญา ระบบพี่เลี้ยง การจัดกิจกรรมแบบโครงการ โดยใช้วิจัยเป็นฐานเพื่อเสริมสร้างซอฟต์แวร์สเกล สำหรับนักศึกษาครุศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ทั้ง 5 ด้าน

ทักษะ	ระดับคะแนน				
	5 มากที่สุด	4 มาก	3 ปานกลาง	2 น้อย	1 น้อยที่สุด
1. ทักษะการสื่อสาร					
นำเสนอความคิดได้ชัดเจน อธิบายประเด็นที่ซับซ้อนได้ชัดเจน กระชับ	32	18	8		
เข้าใจง่าย สรุปได้ตรงประเด็น	55.17	31.03	13.80		
2. ทักษะในการเรียนรู้ โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน					
จับประเด็นปัญหาได้ครบถ้วน ตั้งสมมติฐานที่สมเหตุสมผลสอดคล้องกับ	27	20	11		
ปัญหาคำถามรู้เดิมมาช่วยในการอภิปราย ตั้งวัตถุประสงค์การเรียนรู้ได้	46.55	34.50	18.00		
เหมาะสม					
3. ทักษะกระบวนการกลุ่มและทำงานเป็นทีม					
มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นที่สร้างสรรค์อย่างกระตือรือร้นและ	37	15	6		
สม่ำเสมอ ตั้งคำถามที่สอดคล้องกับปัญหาตั้งใจและให้ความร่วมมืออย่าง	63.80	25.90	10.34		
สม่ำเสมอกระตุ้นให้สมาชิกในกลุ่มมีส่วนร่วม ยอมรับความคิดเห็นของ					
สมาชิกในกลุ่ม ไม่ dominate การอภิปราย					
4. ทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเอง					
การเตรียมตัวดีสม่ำเสมอ ใช้แหล่งข้อมูลที่หลากหลาย ค้นคว้าข้อมูลได้	21	24	9	4	
ตรงประเด็นประเมินข้อมูลได้อย่างเหมาะสม สามารถสังเคราะห์และ	36.20	41.38	15.52	6.90	
เข้าใจได้ในเชิงลึก					
5. ทักษะความเป็นผู้นำ					
ร่วมรับฟังและแสดงความคิดเห็นพร้อมเปิดโอกาสให้ผู้อื่นร่วมแสดง	18	29	8	3	
ความคิดเห็นกับทีมงานอย่างสร้างสรรค์	31.03	50.00	13.80	5.17	

ผลการวิเคราะห์แบบสอบถามของนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ เกี่ยวกับการซอฟต์แวร์สเกล แบบแยกรายด้านพบว่า ด้านที่ 3 ทักษะกระบวนการกลุ่มและทำงานเป็นทีมมีการประเมินตนเองมากที่สุดร้อยละ 63.80

1.2 ผลจากการสัมภาษณ์ และครูพี่เลี้ยงเกี่ยวกับการจัดการพัฒนาการจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมด้วยกระบวนการ จัดตปัญหา ระบบพี่เลี้ยง การจัดการกิจกรรมแบบโครงการ โดยใช้วิจัยเป็นฐานเกี่ยวกับแนวคิด แนวทางการพัฒนารูปแบบการ จัดการเรียนรู้นวัตกรรมปฐมวัยแบบโครงการ ด้วยกระบวนการวิจัย และระบบพี่เลี้ยง เพื่อเสริมสร้างซอฟต์แวร์สกลี สำหรับ นักศึกษาคณะมหาวิทยาลัยราชภัฏสามารถวิเคราะห์เชิงเนื้อหาสรุปได้ดังนี้

1.2.1 การส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ด้วยกิจกรรมจัดตปัญหาคณะสร้างควมตระหนักรู้ การพิจารณา สิ่งต่างๆด้วยตนเองได้เปิดโอกาสให้นักศึกษาได้สนทนอย่างใคร่ครวญ เป็นผู้พูดและผู้ฟังที่ดีในการอภิปรายร่วมกัน

1.2.2 การส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยระบบพี่เลี้ยงควเรียนรู้วิธีการวางแผน แก้ปัญหาหลายๆวิธีเพื่อให้นำไปใช้ ให้เหมาะสมกับตนเอง รวมกับกระบวนการไตร่ตรองทางควมคิด การอภิปรายกลุ่มเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับผู้อื่นได้ การ วิเคราะห์ปัญหาเลือกใช้วิธีการแก้ปัญหา การวัดประเมินผลในการแก้ปัญหา เรียนรู้จากประสบการณ์ตามสภาพจริง การฝึก ปฏิบัติ การสะท้อนคิด การสร้างองค์ควมรู้ การประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ใหม่

1.2.3 การจัดการกิจกรรมแบบโครงการควใช้การจัดการเรียนรู้ Active Learning ที่มีกระบวนการเรียนรู้ แบบกระบวนการคิดไตร่ตรองในการเรียนรู้แบบกลุ่มเล็กในเรื่องนั้นๆ ของการจัดการกิจกรรมเช่นการสืบค้น สืบเสาะในเรื่องที่ผู้เรียน สนใจ มีการศึกษาค้นคว้า ทดลองปฏิบัติด้วยตนเอง มีการใช้กิจกรรมทัศนศึกษา การเชิญวิทยากร การออกแบบกิจกรรมจาก การตั้งคำถามเพื่อหาคำตอบ รวมทั้งการแลกเปลี่ยนเรียนรู้

1.2.4 การจัดการกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วิจัยเป็นฐานการวิเคราะห์ปัญหาของผู้เรียนด้วยวิธีการทาง วิทยาศาสตร์ โดยการกำหนดปัญหา การตั้งสมมติฐาน การทดลอง การเก็บรวบรวมข้อมูล และการสรุปผล การสะท้อน ควมคิด (Reflective Thinking) การถอดบทเรียน (Lesson Learned)ของปัญหาด้วยการออกแบบนวัตกรรม โดยสังเกต พฤติกรรมผู้เรียน และหาแนวทางการแก้ปัญหา

2. ผลการสร้างและทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมด้วยกระบวนการ จัดตปัญหา ระบบพี่เลี้ยง การจัดการ กิจกรรมแบบโครงการ โดยใช้วิจัยเป็นฐานเพื่อเสริมสร้างซอฟต์แวร์สกลี สำหรับนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัย ราชภัฏเพชรบูรณ์สรุปได้ดังนี้

2.1 ผลการสร้างรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมด้วยกระบวนการจัดตปัญหา ระบบพี่เลี้ยง การ จัด กิจกรรมแบบโครงการ โดยใช้วิจัยเป็นฐานได้ผ่านการพัฒนาตามขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือคือ 1) วิเคราะห์ควมรู้ที่ได้จาก การศึกษามากำหนดเป็นแนวทาง 2) ยกร่างรูปแบบ 3) จัดทำเอกสารประกอบรูปแบบ 4) หาประสิทธิภาพของรูปแบบ 5) ทดลองนำร่องเพื่อพิจารณาความเป็นไปได้ และ 6) แก้ไขปรับปรุงเพื่อให้ได้รูปแบบที่สมบูรณ์ สรุปผลการประเมินควม เหมาะสมของรูปแบบด้วยผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน ผลการประเมินอยู่ที่ระดับมาก ($\bar{X}=4.49, SD=0.53$) สรุปควมคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ คือรูปแบบการสอนนำไปปฏิบัติได้เหมาะสมดี

2.2 ผลการทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมด้วยกระบวนการ จัดตปัญหา ระบบพี่เลี้ยง การ จัด กิจกรรมแบบโครงการ โดยใช้วิจัยเป็นฐานเพื่อเสริมสร้างซอฟต์แวร์สกลี สำหรับนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ เพชรบูรณ์สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ดังตาราง ตารางที่ 2 แสดงผลค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสถิติทดสอบที และระดับนัยสำคัญทางสถิติของเปรียบเทียบการใช้รูปแบบการเรียนรู้ที่พัฒนา ก่อนและหลังเรียนของนักศึกษา (n=30)

ตารางที่ 2

แสดงผลการวิเคราะห์คะแนนเฉลี่ยของการทดลองใช้รูปแบบการเรียนรู้ที่พัฒนาก่อนและหลังเรียนของกลุ่มทดลอง

การทดสอบ	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{D}$	S.D. _D	t	Sig.(1-tailed)
ก่อน	10.57	1.55	7.10	1.60	24.23*	0.0000
หลัง	17.67	1.42				

ผลการวิเคราะห์พบว่า การเปรียบเทียบผลการทดสอบก่อนและหลังการใช้รูปแบบการเรียนรู้ของนักศึกษา ก่อนมีคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 10.57 และคะแนนหลัง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 17.67 และเมื่อเปรียบเทียบระหว่างคะแนนก่อนและหลังการใช้รูปแบบการเรียนรู้ หลังมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าก่อนใช้รูปแบบการเรียนรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้

3. การประเมินผลการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมด้วยกระบวนการจิตตปัญญา ระบบพี่เลี้ยง การจัดการกิจกรรมแบบโครงการ โดยใช้วิจัยเป็นฐานเพื่อเสริมสร้างซอฟต์แวร์สกิล สำหรับนักศึกษาครุศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์จากการประเมินการใช้รูปแบบปรากฏผลที่พัฒนาขึ้นพบว่าในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.54, SD=0.48$) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าด้านปัจจัยนำเข้ามีผลรวมเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.56, SD=0.48$) ด้านกระบวนการมีผลรวมเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.50, SD=0.48$) และด้านผลผลิตมีผลรวมเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.59, SD=0.48$)

อภิปรายผล

1. จากการศึกษาและการพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการระบบและกระบวนการผลิตนักศึกษาครูสาขาการศึกษาปฐมวัยด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมด้วยกระบวนการจิตตปัญญา ระบบพี่เลี้ยง การจัดการกิจกรรมแบบโครงการ โดยใช้วิจัยเป็นฐานที่พัฒนาขึ้นมุ่งเสริมสร้างซอฟต์แวร์สกิล สำหรับนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูสาขาการศึกษาปฐมวัยมหาวิทยาลัยราชภัฏ พบว่าจากการประเมินด้วยแบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์การเรียนรู้ ซึ่งในช่วงแรกของการออกแบบกิจกรรมครูและนักศึกษาชั้นปีที่ 4 ของสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ จะต้องมีการประชุมวางแผนร่วมกัน และสร้างข้อตกลง การวิเคราะห์แนวทางการจัดการเรียนรู้การกำหนดแนวทางในการกำหนดจุดประสงค์ที่บูรณาการการแนวคิดจิตตปัญญาศึกษา และการใช้วิจัยเป็นฐาน ด้วยการจัดการกิจกรรมแบบโครงการในช่วงการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู และการได้รับคำปรึกษา และคำแนะนำ ก่อน ระหว่าง และหลังการจัดกิจกรรม จากครูพี่เลี้ยงเป็นการ Coaching เพื่อเตรียมความพร้อมผู้เรียนในลักษณะ Active Learningการจัดการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการลงมือปฏิบัติจริงการใช้กิจกรรมกลุ่มร่วมมือในการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในชั้นเรียนผ่านการสะท้อนคิด (reflection)การใช้คำถามการใช้สื่อทรัพยากรสนับสนุนการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการคิดอย่างมีเหตุผล การจัดการกิจกรรมที่บูรณาการทั้งวิธีการ เทคนิค และทักษะที่หลากหลายเป็นการทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างมีกระบวนการ ดังที่สวธนา จิตต์รัตนอรุณ (2559) กล่าวว่า การพัฒนารูปแบบเป็นกระบวนการดำเนินการให้เกิดการเปลี่ยนแปลงตามความสัมพันธ์เชื่อมโยงของโครงสร้างหรือแผนภูมิอย่างเป็นขั้นตอน การจัดการเรียนการสอนที่ยึดผู้สอนเป็นศูนย์กลาง (Teacher-centered) ในอดีตที่ผ่านมาไม่สามารถพัฒนาผู้เรียนได้อย่างแท้จริงในการปฏิรูปการศึกษาจึงได้มีการปรับเปลี่ยนแนวคิดเป็นการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (Learner-centered, Student-centered หรือ Child-centered) โดยมีหลักการว่ากระบวนการจัดการเรียนการสอนต้องเน้นให้ผู้เรียนสามารถแสวงหาความรู้ และพัฒนาความสามารถได้ตามธรรมชาติเต็มตามศักยภาพของตนเอง รวมทั้งสนับสนุนให้มีการฝึกและปฏิบัติในสภาพจริงของการทำงาน มีการเชื่อมโยงสิ่งที่เรียนกับสังคม ได้เรียนรู้จาก

หลายๆ สถานการณ์ทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน มีการจัดกิจกรรมและกระบวนการให้ผู้เรียนได้คิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ ประเมินและสร้างสรรค์สิ่งต่างๆ โดยไม่เน้นไปที่การท่องจำเพียงเนื้อหา ผู้เรียนจึงมีอิสระในการเรียนมากขึ้นซึ่งเกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2546) กล่าวว่า การบูรณาการรูปแบบเป็นการผนวก การประสาน การเติมเต็มการเชื่อมโยง การรวมกัน ร่วมกัน และได้เสนอขั้นตอนการบูรณาการ ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน คือ 1) ถอดกรอบเพื่อที่จะหลุดจากกับดักทางความคิด ทางวัฒนธรรม ทางความรู้ทางประสบการณ์ 2) ขยายกรอบ โดยอาศัยแนวคิดในเรื่ององค์รวม สหวิทยาการ คิดโดยวิธีอุปนัย การมองประสานชีวิตจริงข้าม และมองแบบทุกฝ่ายชนะ 3) คุมกรอบ ซึ่งเป็นขั้นกลับมาบูรณาการอีกครั้ง

2. การสร้างและทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมด้วยกระบวนการ จัดตปัญหา ระบบพี่เลี้ยง การจัดกิจกรรมแบบโครงการ โดยใช้วิจัยเป็นฐานเพื่อเสริมสร้างซอฟต์แวร์ทักษะ พบว่า สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ.05 เพราะการจัดกิจกรรมเน้นการบูรณาการแนวคิดจัดตปัญญาศึกษา การเรียนรู้โดยใช้การวิจัยเป็นฐานด้วยกระบวนการเรียนรู้แบบโครงการ และระบบพี่เลี้ยง สำหรับนักศึกษาครูสาขาการศึกษาปฐมวัย จากการออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการจะทำให้มีการพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้เพิ่มขึ้น ในส่วนเนื้อหาสาระ และกิจกรรม ทักษะ ครูผู้สอนและนักศึกษาจึงต้องเข้าใจกระบวนการจัดกิจกรรมที่เชื่อมโยง และร้อยเรียงให้เป็นหนึ่งเดียว ประเด็นที่พบจากการศึกษาวิจัยจะเป็นการดึงจุดเด่นของรูปแบบการเรียนรู้แบบ จัดตปัญหา ระบบพี่เลี้ยง การจัดกิจกรรมแบบโครงการ โดยใช้วิจัยเป็นฐานกระบวนการนำเข้าสู่บทเรียนด้วยจัดตปัญญาศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนเตรียมพร้อมก่อนการเรียนรู้ ด้วยเพลง ทำทาง สมาธิ การจัดกิจกรรมสุนทรียสนทนา การแลกเปลี่ยนประสบการณ์กันระหว่างผู้เรียน การจัดกิจกรรมแบบกลุ่ม การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน จึงต้องใช้การศึกษาและทำความเข้าใจเพราะต้องนำไปบูรณาการการทดลองกับเด็กปฐมวัยในช่วงของระหว่างการศึกษาที่เหมาะสมกับเด็กปฐมวัย นักศึกษาจึงต้องเรียนรู้กระบวนการ ทำความเข้าใจ วางแผน ออกแบบกิจกรรม ปฏิบัติการทดลอง สะท้อนคิด แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันแบบมีสวามิฉันทำงานเป็นทีม โดยมีอาจารย์เป็นผู้อำนวยความสะดวกและชี้แนะนอกจากนี้ ซอฟท์สกีล เป็นทักษะที่สำคัญและมีความจำเป็นอย่างมากต่อการทำงานในศตวรรษที่ 21 และเป็นทักษะต้องอาศัยทักษะทางอารมณ์และสังคม อย่างมากพอ ๆ กับทักษะทางวิชาการ (Hard Skills) การเรียนการสอนที่จัดกระบวนการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เอง โดยผู้สอนเปลี่ยนบทบาทจากเป็นผู้ให้ความรู้แก่ผู้เรียนโดยตรงเป็นผู้จัดเตรียมและสนับสนุนกระบวนการและกิจกรรมที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดการกระตือรือร้นในการเรียนรู้ทำให้เกิดทักษะด้านต่างๆ ตามมา เช่น ทักษะการค้นคว้า ทักษะการสื่อสาร ทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ทักษะด้านภาษา ทักษะการทำงานเป็นทีม รวมทั้งการรับผิดชอบต่อนหน้าที่ตั้งที่สุมน อมรวิวัฒน์ (2551) ได้ให้ความหมายจัดตปัญญาศึกษา หมายถึง กระบวนการเรียนรู้ด้วยใจอย่างใคร่ครวญ เน้นการพัฒนาด้านในอย่างแท้จริง เพื่อให้เกิดความตระหนักรู้ถึงคุณค่าของสรรพสิ่ง โดยปราศจากอคติ เกิดความรักความเมตตา อ่อนน้อมต่อธรรมชาติ มีจิตสำนึกต่อส่วนรวม และสามารถเชื่อมโยงศาสตร์ต่างๆ มาประยุกต์ใช้ในชีวิตได้อย่างสมดุล

นอกจากนี้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานบนฐานกระบวนการวิจัยเพื่อให้นักศึกษาใช้กระบวนการในการกำหนดประเด็นปัญหา การตั้งสมมุติฐาน การทดลองปฏิบัติ การเก็บรวบรวมข้อมูลการออกแบบกิจกรรม การเลือกใช้เครื่องมือ และการประเมิน ขั้นตอนของการเก็บรวบรวมข้อมูลจึงเป็นไปตามสภาพจริงทุกกระบวนการของกิจกรรม และสรุปผลเพื่อหาข้อสรุป และองค์ความรู้ใหม่ที่เกิดขึ้น ดังนั้นการพัฒนาในรูปแบบในครั้งนี้ นักศึกษาจึงคิดรูปแบบการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงการด้วยกระบวนการวิจัย ซึ่งสมหวัง พิธิยานุวัฒน์ และทัศนีย์ บุญเติม (2547) ได้กล่าวว่าการจัดการเรียนรู้แบบใช้การวิจัยเป็นฐานเป็นการสอนเนื้อหาวิชา เรื่องราวกระบวนการทักษะ และอื่นๆ โดยใช้รูปแบบการสอนชนิดที่ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้เนื้อหาหรือสิ่งต่างๆ ที่ต้องการสอนนั้น โดยอาศัยพื้นฐานกระบวนการวิจัย และทศนา ขัมมณี (2548) ได้กล่าวว่าการจัดการเรียนรู้แบบใช้การวิจัยเป็นฐานหรือใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนรู้ ก็คือ การจัดให้ผู้เรียนและใช้กระบวนการทางวิทยาศาสตร์หรือกระบวนการสืบสอบในศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่ศึกษาวิจัย ในการดำเนินการแสวงหาความรู้ใหม่หรือคำตอบที่เชื่อถือได้การจัดการศึกษาแบบ Research-Based Learning (RBL) เป็นการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมหรือประสบการณ์เพื่อให้ผู้เรียนเกิดพฤติกรรมที่พึงประสงค์ กระบวนการเรียนรู้ประกอบด้วยกำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้ การจัดกิจกรรมหรือประสบการณ์เรียนรู้ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ผู้สอนจึงควรใช้กระบวนการวิจัยในการเรียนการสอน ซึ่งใช้กระบวนการวิจัย 6 ขั้น ดังนี้ขั้นที่ 1) ขั้น

ระบุปัญหาการวิจัยขั้นที่ 2) ขั้นตอนสมมติฐานขั้นที่ 3) การพิสูจน์ทดสอบสมมติฐานขั้นที่ 4) ขั้นรวบรวมข้อมูลขั้นที่ 5) ขั้นวิเคราะห์ข้อมูลและขั้นที่ 6) ขั้นสรุปผล ซึ่งระบบการศึกษาไทยได้เริ่มนำเอา การเรียนรู้จากการทำโครงการงาน (Project-Based Learning : PBL) ซึ่งเป็นการเรียนรู้จากประสบการณ์ปฏิบัติ (Learning by Doing) โดยระหว่างการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูจะมีการถอดองค์ความรู้ที่สามารถนำไปใช้ในกระบวนการผลิตและพัฒนาครูในคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ รวมทั้งนำไปใช้ในสถานการณ์จริงในโรงเรียนที่ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูสำหรับบุคลากรผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย โดยใช้แนวคิดและกิจกรรมจิตตปัญญาศึกษา แนวคิดและกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยโครงงานฐานวิจัย (RBL) แนวคิดการโค้ชรูปแบบของระบบพี่เลี้ยง และระบบพี่เลี้ยงครู (mentoring) ซึ่งส่งผลต่อการพัฒนาซอฟต์แวร์สเกล ของนักศึกษาครูสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัยพบว่า การจัดกิจกรรมรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมด้วยกระบวนการ จิตตปัญญา ระบบพี่เลี้ยง การจัดกิจกรรมแบบโครงการ โดยใช้วิจัยเป็นฐานมีกระบวนการที่ส่งเสริมทั้ง 5 ทักษะคือ 1) ด้านทักษะการสื่อสาร เพราะนักศึกษามีการจัดกิจกรรมแบบกระบวนการกลุ่มการมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการทดลองสอน ฝึกการใช้ทักษะการสนทนา การสื่อสารให้คนอื่นเข้าใจในการสื่อสาร การใช้กระบวนการคิดในกิจกรรมสุนทรียสนทนา การถอดบทเรียนด้วยกัน และรวมกันแก้ปัญหา และเปลี่ยนแนวคิดร่วมกัน การวิเคราะห์ปัญหาของตนเอง และเข้ารับคำปรึกษาจากครูพี่เลี้ยง เป็นประเด็นหนึ่งในการใช้ทักษะการตั้งคำถามเพื่อสื่อสารถึงปัญหาสำนักส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพนักศึกษาสำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (2562) ได้กล่าวถึงการพัฒนานิสิต นักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา นอกจากจะเพื่อให้ทันสิด นักศึกษามีความสามารถทางวิชาชีพแล้ว ยังมีความจำเป็นจะต้องมีความสามารถทางด้านคนและสังคมด้วย ที่เรียกว่า Soft Skills หมายถึง ทักษะหรือความชำนาญที่เกี่ยวข้องกับคน อาจไม่เกี่ยวข้องกับความชำนาญในงานด้านใดด้านหนึ่งโดยตรง แต่เป็นทักษะที่ช่วยให้การทำงานประสบความสำเร็จและก้าวหน้า (Robles, 2012) ได้แก่ การสื่อสาร การนำเสนอ การบริหารคน การบริหารเวลา การบริหารทีมงาน การจัดการอารมณ์ตนเอง การจูงใจและหวานล้อม รวมทั้งความเป็นผู้นำและรับผิดชอบต่อสังคม เรียกว่า “สมรรถนะการบริหารจัดการคน” มีบุคคลที่มีซอฟต์แวร์สเกล เป็นจำนวนมากก็จะสามารถประสบความสำเร็จได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงและทำให้ลดปัญหาสังคม และปัญหาในเรื่องความสัมพันธ์ของเพื่อนร่วมงานในที่ทำงานเพื่อให้งานมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ดังนั้นการจัดทำยุทธศาสตร์การพัฒนานิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาจึงมุ่งเน้นการพัฒนา Soft Skills ที่ส่งเสริมให้นิสิตนักศึกษาสามารถใช้ Hard Skills ไปในการดำรงชีวิตที่ดีและสามารถสร้างอนาคตของตนเองที่ก้าวไกลเป็นประโยชน์ต่อสังคมโดยรวมความสำเร็จของนิสิตนักศึกษาจึงเกิดจากการที่สถาบันอุดมศึกษาสร้างทักษะวิชาชีพตามสาขาวิชาที่นิสิตนักศึกษาสังกัดและการมีทักษะด้านคนและสังคม (Soft Skills) ดังผลที่เกิดกับนักศึกษาพบว่านักศึกษามีทักษะกระบวนการกลุ่มและทำงานเป็นทีมมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นที่สร้างสรรค์อย่างกระตือรือร้นและสม่ำเสมอ ตั้งคำถามที่สอดคล้องกับปัญหาตั้งใจและให้ความร่วมมืออย่างสม่ำเสมอกระตุ้นให้สมาชิกในกลุ่มมีส่วนร่วม ยอมรับความคิดเห็นของสมาชิกในกลุ่มมีการอภิปราย ระดับมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 63.80 เพราะรูปแบบการจัดกิจกรรม มีกระบวนการทำงานเป็นกลุ่มเป็นทีม มีการเรียนรู้ร่วมกัน และร่วมกันแก้ปัญหาในสถานการณ์จริงในสถานศึกษา โดยมีอาจารย์ และครูพี่เลี้ยงเป็นผู้อำนวยความสะดวก และให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ ซึ่งเป็นระบบการทำงานในสังคมปัจจุบัน ที่จะสร้างให้เกิดกับนักศึกษาในศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วยทักษะด้านทักษะการสื่อสารนำเสนอความคิดเห็นได้ชัดเจน อธิบายประเด็นที่ซับซ้อนได้ชัดเจน กระชับ เข้าใจง่าย สรุปได้ตรงประเด็น และทักษะในการเรียนรู้ โดยใช้ปัญหาเป็นฐานจับประเด็นปัญหาได้ครบถ้วน ตั้งสมมติฐานที่สมเหตุสมผลสอดคล้องกับปัญหำนำความรู้เดิมมาช่วยในการอภิปราย ตั้งวัตถุประสงค์การเรียนรู้ได้เหมาะสม มีทักษะความเป็นผู้นำร่วมรับฟังและแสดงความคิดเห็นพร้อมเปิดโอกาสให้ผู้อื่นร่วมแสดงความคิดเห็นกับทีมงานอย่างสร้างสรรค์ เพื่อฝึกให้นักศึกษาได้แสดงออกทางความคิดเห็น และครูควรเสริมแนวคิดทางบวกเพิ่ม จะทำให้นักศึกษาเกิดความภาคภูมิใจในการร่วมกิจกรรม และเกิดความเชื่อมั่นในตนเองต่อไปดังที่ มนตรี อินตา (2562) กล่าวว่า SOFT SKILL เป็นทักษะที่สำคัญและมีความจำเป็นอย่างมากต่อการทำงานในศตวรรษที่ 21 และเป็นทักษะ ที่ตลาดแรงงานมีความต้องการค่อนข้างสูงไม่ว่าอาชีพใดก็ตามจำเป็นที่จะต้อง SOFT SKILL ครูเป็นอาชีพหนึ่งที่ต้องอาศัยทักษะทางอารมณ์และสังคม อย่างมากพอๆ กับทักษะทางวิชาการ (Hard Skill) แม้ว่าจะงานสอนจะเป็นหน้าที่หลักของครูก็ตาม แต่ยังมีงานอื่นอีกมากมายที่ครูจะต้องใช้ SOFT SKILL ในการทำงานเป็นเสมือนตัวประคับประคองอาชีพ

ครูให้อยู่บนพื้นฐานของความเป็นครูอย่างแท้จริง ตลอดจนทำให้ครูนั้นประสบความสำเร็จในชีวิตและการทำงานสอดคล้องกับวิชาชีพ วงษ์ใหญ่ และมารุต พัฒนา (2557) ได้กล่าวถึงทักษะสำคัญสำหรับการโค้ชเพื่อการรู้คิด ผู้เรียนซึ่งเป็นผู้รับการโค้ชจะต้องได้รับการกระตุ้นการคิดแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ซึ่งนอกจากจะทำให้สามารถแก้ปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นได้แล้ว ยังก่อให้เกิดนวัตกรรมอีกด้วยหากผู้โค้ชเองมีทักษะการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์แล้วย่อมทำการโค้ชให้ผู้เรียนมีทักษะการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ได้อย่างแน่นอนสำหรับ2) ด้านทักษะกระบวนการกลุ่มและทำงานเป็นทีม เป็นกระบวนการเรียนรู้ที่นักศึกษาได้ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองในการปรับตัวร่วมกับผู้อื่น และการทำงานเป็นทีม ในเรื่องของการแสดงความคิดเห็น การแบ่งงาน การทำกิจกรรมต่างๆ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ และสามารถนำทีมงานไปสู่ความสำเร็จได้

3. การประเมินผลการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมด้วยกระบวนการ จัดตปัญหา ระบบพี่เลี้ยง การจัดกิจกรรมแบบโครงการ โดยใช้วิจัยเป็นฐานเพื่อเสริมสร้างซอฟต์แวร์สกิล จากการใช้รูปแบบ พบว่านักศึกษามีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ต่อการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบที่พัฒนาขึ้นโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.54, SD=0.48$) เมื่อพิจารณารายด้านปรากฏผลพบว่า นักศึกษามีผลการประเมินด้านปัจจัย ด้านกระบวนการและด้านผลิตรายอยู่ในระดับมากที่สุด เพราะที่เป็นกระบวนการ Active Learning นักศึกษาให้ความสนใจมีความมุ่งมั่นใฝ่รู้ใฝ่เรียน มีความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย มีการวางแผนการทำงานที่เป็นระบบทั้งการกำหนดโครงการ กระบวนการวิจัย การออกแบบการเรียนรู้ การเขียนแผนการจัดกิจกรรม การจัดหาสื่อและแหล่งเรียนรู้ การเตรียมความพร้อมก่อนการสอน การติดตามงาน การระดมความคิดเห็น การร่วมสะท้อนองค์ความรู้ ร่วมแก้ปัญหา และเปลี่ยนเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง มีความตระหนักรู้ มีความเอาใจใส่เด็ก มีส่วนร่วมกับกิจกรรมของสถานศึกษา สามารถปรับตัวได้กับครูพี่เลี้ยงและเด็ก มีการเรียนรู้ที่จะแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า และการรับฟังความคิดเห็น ข้อเสนอแนะจากครูพี่เลี้ยงเพื่อนำไปปรับปรุงและพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับ มานิตา ลิโทพลิต (2553) ได้ศึกษาการพัฒนาระบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดจิตตปัญญาศึกษาเพื่อพัฒนาครูปทุมวันในโรงเรียนเรียน มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาระบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดจิตตปัญญาศึกษาเพื่อพัฒนาครูปทุมวันในโรงเรียนเรียนรวม และศึกษาผลการใช้กระบวนการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดจิตตปัญญาศึกษาเพื่อพัฒนาครูปทุมวันในโรงเรียนเรียนรวมมีผู้เข้าร่วมวิจัยเป็นครูอนุบาล จำนวน 8 คน ใช้กระบวนการวิจัยเชิงคุณภาพผลจากการใช้กระบวนการทำให้ครูตระหนักรู้เกี่ยวกับตนเอง ตระหนักรู้เกี่ยวกับบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการให้การช่วยเหลือเด็กที่มีความต้องการพิเศษ จึงส่งผลให้นักศึกษา เกิดความพึงพอใจในการใช้รูปแบบและเป็นแนวทางทิศทางการพัฒนาการศึกษาให้เกิดความยั่งยืนต่อไป

บทสรุปจากการวิจัย

จากผลการศึกษาวิจัย สามารถสรุปผลได้ดังนี้

1. ผลการการวิเคราะห์คุณภาพ การจัดการเรียนรู้ในภาคเรียนที่ 2/2562 ในรายวิชาการจัดการเรียนรู้จากนักศึกษาวิชาชีพครู สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย ชั้นปีที่ 4 จากนักศึกษากจำนวน 58 คน แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ของอาจารย์ในภาคเรียนที่ 2/2562 คิดเป็นร้อยละ 100 สรุปได้ว่าอาจารย์ผู้สอนมีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมด้วยกระบวนการจัดตปัญหา ระบบพี่เลี้ยง การจัดกิจกรรมแบบโครงการ โดยใช้วิจัยเป็นฐานเพื่อเสริมสร้างซอฟต์แวร์สกิล สำหรับนักศึกษาครูคณะครุศาสตร์ การสอนให้ระดมความคิด การยกตัวอย่าง การส่งเสริมให้นักศึกษาได้รู้จักคิดและทำงานเป็นกลุ่ม โดยมีการแบ่งหน้าที่ในการทำงานกับนักศึกษา ให้ไปศึกษาจากสถานที่จริงได้เห็นบริบทของโรงเรียน เปิดโอกาสให้แต่ละคนเสนอความคิดเห็นของตน ครูให้คำแนะนำและได้ชื่นชมการทำกิจกรรม ให้คำปรึกษา คำชี้แนะ เปิดโอกาสให้ทุกคนได้แสดงความคิดเห็นได้ดังนี้

1.1 ผลจากการวิเคราะห์การสะท้อนพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักศึกษาพบว่าด้านการเตรียมความพร้อมก่อนเรียนศึกษาเนื้อหาโดยการหาจากแหล่งข้อมูลในอินเทอร์เน็ตว่าจะเรียนอย่างไรมีเนื้อหาอะไรบ้างที่จะเรียนและทำการบ้าน

ทบทวนความรู้ มีการทบทวนบทเรียนของแต่ละสัปดาห์ โดยศึกษาหัวข้อ บทเรียน จุดประสงค์การเรียนรู้ก่อนและหลังการเรียนก็มีการทบทวนโดยการทำ Mind Mapping อยู่เสมอ

1.2 ด้านการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้โดยการปฏิบัติกิจกรรมกลุ่ม เช่น การระดมความคิดการออกแบบแผนการสอน ร่วมกิจกรรมเสนอความคิดเห็นในการทำกิจกรรมทุกครั้งที่เราเรียน มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมในห้องเรียนกับเพื่อนทุกคนในการสังเกต สอบถามอยู่เสมอ ได้ทำงานเป็นกลุ่มทั้งในและนอกสถานที่

1.3 ด้านการประเมินการเรียนรู้และนำผลการประเมินไปใช้มีการประเมินตนเองเสมอจากเนื้อหาที่ครูสอน โดยการเขียนสรุปความรู้ที่ได้รับทุกสัปดาห์ หลังจากเรียนเสร็จแล้วมีการทบทวนและปรับปรุงครั้งต่อไปยอมรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากเพื่อนๆและครูผู้สอนด้วยความเต็มใจ ยอมรับและเข้าใจผลการประเมินจากอาจารย์และเพื่อนร่วมห้องเพื่อนำไปแก้ไขปรับปรุงต่อไป

2. สรุปผลจากการตอบแบบสอบถามของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาศาสตร์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ เกี่ยวกับการขอพหุสัทธิ แบบแยกรายด้านพบว่าด้านที่ 1 ทักษะการสื่อสาร มีการประเมินตนเองมากที่สุดร้อยละ 55.17 ด้านที่ 2 ทักษะในการเรียนรู้ โดยใช้ปัญหาเป็นฐานมีการประเมินตนเองมากที่สุดร้อยละ 46.55 ด้านที่ 3 ทักษะกระบวนการกลุ่มและทำงานเป็นทีมมีการประเมินตนเองมากที่สุดร้อยละ 63.80 ด้านที่ 4 ทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเองมีการประเมินตนเองมากที่สุดร้อยละ 41.38 ด้านที่ 5 ทักษะความเป็นผู้นำมีการประเมินตนเองมากที่สุดร้อยละ 50.00

3. ผลจากการสัมภาษณ์ อาจารย์ผู้สอน และครูพี่เลี้ยงเกี่ยวกับการจัดการจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมด้วยกระบวนการ จัดตปัญหา ระบบพี่เลี้ยง การจัดกิจกรรมแบบโครงการ โดยใช้วิจัยเป็นฐานเพื่อให้ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับแนวคิด แนวทางการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้วัฒนธรรมปฐมวัยแบบโครงการด้วยกระบวนการวิจัย และระบบพี่เลี้ยงเพื่อเสริมสร้างขอพหุสัทธิ สำหรับนักศึกษาครูมหาวิทยาลัยราชภัฏ และเทคนิค วิธีการจัดการเรียนการสอน กระบวนการสอน การวัดผลและประเมินผลในออกแบบการเรียนรู้ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์สามารถวิเคราะห์เชิงเนื้อหาสรุปได้ดังนี้

3.1 การส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ด้วยกิจกรรมจัดปัญหาศึกษาสร้างความตระหนักรู้ การพิจารณาสิ่งต่างๆด้วยตนเองได้เปิดโอกาสให้นักศึกษาได้เสนออย่างใคร่ครวญ เป็นผู้พูดและผู้ฟังที่ดีในการอภิปรายร่วมกันและสรุปประเด็นปัญหาด้วยวิธีการที่หลากหลายจากสถานการณ์ที่พบจริง

3.2 การส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยระบบพี่เลี้ยงควรเรียนรู้วิธีการวางแผน แก้ปัญหาหลายๆวิธีเพื่อนำไปใช้ในการวางแผนให้เหมาะสมกับตนเอง รวมทั้งกระบวนการไตร่ตรองทางความคิด การอภิปรายกลุ่มเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับผู้อื่น การปรับมุมมองทาง ความคิดและการคิดวิเคราะห์สถานการณ์ต่างๆ ได้ด้วยขั้นตอนการจัดกิจกรรม การวิเคราะห์ปัญหา เลือกใช้วิธีการแก้ปัญหา การวัดประเมินผลในการแก้ปัญหา เรียนรู้จากประสบการณ์ตามสภาพจริง การฝึกปฏิบัติ การสะท้อนคิด การสร้างองค์ความรู้ การประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ใหม่ การวัดและประเมินผล การทบทวน ใช้กระบวนการเรียนรู้แบบการทำโครงการหรืองานวิจัยที่เป็นระบบด้วยกระบวนการพี่เลี้ยงและกระบวนการให้คำปรึกษา (Coaching)

3.3 การจัดกิจกรรมแบบโครงการควรใช้การจัดการเรียนรู้ Active Learning ที่มีความหลากหลาย และกระบวนการเรียนรู้แบบกระบวนการคิดไตร่ตรองในการเรียนรู้แบบกลุ่มเล็กในเรื่องนั้นๆ ที่ความหลากหลายของการจัดกิจกรรม เช่นการสืบค้น สืบเสาะในเรื่องที่ผู้เรียนสนใจ มีการศึกษาค้นคว้า ทดลองปฏิบัติด้วยตนเอง มีการใช้กิจกรรมทัศนศึกษา การเชิญวิทยากร การออกแบบกิจกรรมจากการตั้งคำถามเพื่อหาคำตอบ รวมทั้งการแลกเปลี่ยนเรียนรู้

3.4 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วิจัยเป็นฐานควรมีการวิเคราะห์ปัญหาของผู้เรียนด้วยวิธีการทางวิทยาศาสตร์ โดยการกำหนดปัญหา การตั้งสมมติฐาน การทดลอง การเก็บรวบรวมข้อมูล และการสรุปผล การสะท้อนความคิด (Reflective Thinking) การถอดบทเรียน (Lesson Learned)ของปัญหาด้วยการออกแบบนวัตกรรม เทคนิควิธีการสอนที่มุ่งเน้นการแก้ปัญหาให้ตรงจุด โดยสังเกตพฤติกรรมผู้เรียน และหาแนวทางการแก้ปัญหาตามที่วางแผนไว้ การตัดสินใจ

เลือกและวิเคราะห์สถานการณ์ที่เป็นปัญหา ควรมีกระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูลที่รัดกุม มีการบันทึกการเรียนรู้ระหว่างการจัด

4. การเปรียบเทียบผลการทดสอบก่อนและหลังการใช้รูปแบบการเรียนรู้ของนักศึกษาก่อนมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 10.57 และคะแนนหลังมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 17.67 และเมื่อเปรียบเทียบระหว่างคะแนนก่อนและหลังการใช้รูปแบบการเรียนรู้หลังมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าก่อนใช้รูปแบบการเรียนรู้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้

5. ประเมินผลการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมด้วยกระบวนการจิตตปัญญา ระบบพี่เลี้ยง การจัดกิจกรรมแบบโครงการ โดยใช้วิจัยเป็นฐานเพื่อเสริมสร้างซอฟต์แวร์สำหรับนักศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์จากการประเมินการใช้รูปแบบปรากฏผลที่พัฒนาขึ้นพบว่าในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.54, SD=0.48$) เมื่อพิจารณารายด้านปรากฏผลพบว่า นักศึกษามีผลการประเมินความพึงพอใจดังนี้ ด้านปัจจัยนำเข้ามีผลรวมเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.56, SD=0.48$) ด้านกระบวนการมีผลรวมเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.50, SD=0.48$) ด้านผลผลิตมีผลรวมเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.59, SD=0.48$)

■ ข้อจำกัดหรือข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. การจัดกิจกรรมมีการออกแบบในภาคเรียนที่ 2 ในปีการศึกษา 2562 ต่อเนื่องในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563 จึงต้องมีกระบวนการในการเก็บข้อมูลในหลายขั้นตอน และการออกแบบการจัดกิจกรรมที่ต้องเชื่อมโยงระหว่างการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของนักศึกษาการออกแบบเครื่องมือที่เก็บข้อมูลที่ต้องใช้เวลาให้สัมพันธ์กันในเรื่องเวลาดำเนินงานวิจัย ระยะเวลาของการเปิดภาคเรียน

2. ความหลากหลายของกระบวนการและแนวคิดที่กำหนดมีหลายประเด็นเวลาออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้จะต้องมีการวางแผนการจัดกิจกรรมที่ครอบคลุมทุกประเด็นของนวัตกรรม การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ต้องคำนึงถึงบริบทของโรงเรียน วิทยของผู้เรียน และความร่วมมือระหว่าง โรงเรียน กับครูพี่เลี้ยง

3. จัดทำกรอบทิศทางของรูปแบบต้องมีการวางแผนร่วมกันทั้ง 3 ฝ่าย คือ อาจารย์ผู้สอน นักศึกษา ครูพี่เลี้ยง จึงจะผลักดันให้กระบวนการเรียนรู้สำเร็จตามวัตถุประสงค์

4. กำหนดทักษะที่จะพัฒนานักศึกษา ให้มีความสัมพันธ์กันเพื่อให้ได้ความลุ่มลึกและความชัดเจนของกระบวนการจะทำให้ให้นักศึกษาที่จะนำไปใช้เกิดประโยชน์ และมีความสัมพันธ์มากยิ่งขึ้น

5. ควรให้เลือกหรือกำหนดแนวคิดได้เพื่อให้สัมพันธ์และเหมาะสมกับรายวิชาของสาขานั้นๆ เพราะแต่ละสาขาวิชาอาจมีบริบทที่แตกต่างกันและอาจนำรูปแบบที่กำหนดไปใช้ได้ไม่ครอบคลุมตามวัตถุประสงค์ของงานวิจัย

■ References

- กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข. (2544). สุขภาพจิตไทย พ.ศ.2543-2544. กรุงเทพฯ : องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2546). การคิดเชิงประยุกต์. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ชัดเชสมิเดีย.
- ทิตนา แชมมณี. (2548). ศาสตร์การสอน. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ : ด้านสุขภาพการพิมพ์จำกัด.
- พวงผกา ปิณฑำเพ็ญ. (2560). การจัดการเรียนรู้โดยใช้วิจัยเป็นฐาน. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ศึกษาศาสตร์สาร 1, 2 (พ.ค.-ส.ค. 2560), 62-71

- พัชรี ผลโยธิน. (2555). ขอบข่ายการวัดประเมินพัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจและสังคมของเด็กปฐมวัย. ใน อริศรา แก่นอ้วน (บ.ก.), แนวการศึกษาชุดวิชา หลักการและแนวคิดทางการศึกษาปฐมวัยศึกษา, (9-20). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- มนตรี อินตา. (2562). SOFT SKILLS : ทักษะที่จำเป็นสู่ความเป็นมืออาชีพของครูยุคใหม่. วารสารวิชาการศึกษาศาสตร์, 20(1), 153-167.
- มานิตา ลีโทขวลิต. (2553). การพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดจิตตปัญญาศึกษาเพื่อพัฒนาครูปฐมวัยในโรงเรียนรวม. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิชัย วงษ์ใหญ่ และมารุต พัฒนา. (2557). การโค้ชเพื่อการรู้คิด. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ : จรัสสินทวงศ์การพิมพ์.
- วิชัย วงษ์ใหญ่ และมารุต พัฒนา. (2562). การถอดบทเรียนเพื่อการเปลี่ยนแปลง. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วิจารณ์ พานิช. (2556). การสร้างการเรียนรู้สู่ศตวรรษที่ 21. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: ส. เจริญการพิมพ์.
- สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ และทัศนีย์ บุญเดิม. (2547). การสอนแบบ Research-Based Teaching ในโพธิ์ชัย สันถารัตน์ (บรรณาธิการ), การเรียนการสอนที่มีการวิจัยเป็นฐาน. (พิมพ์ครั้งที่3). กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมน อมรวิวัฒน์. (2551). การประชุมวิชาการประจำปีเรื่องจิตตปัญญาศึกษา : การศึกษาเพื่อการพัฒนามนุษย์. กรุงเทพฯ : โครงการศูนย์จิตตปัญญาศึกษา.
- สุวัฒนา จิตต์รัตนอรุณ. (2559). การพัฒนารูปแบบการบูรณาการแนวคิดจิตตปัญญาศึกษาในการประกันคุณภาพการศึกษาสำหรับสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน. คุชชินิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สุกัญญา ปุสุรินทร์คำ. (2551). หลักการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม. กรุงเทพฯ : กรมสุขภาพจิตกระทรวงสาธารณสุข.
- สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์วิจัยและนวัตกรรม. (2562). แนวปฏิบัติที่ดีในการบริหารจัดการหอพักสำหรับนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา. กรุงเทพฯ : สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม.
- สำนักงานปฏิรูปการศึกษา. (2545). แนวทางบริหารและการจัดการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา. กรุงเทพฯ : สำนักงานปฏิรูปการศึกษา.
- Fosnot, C.F. (1996). *Constructivism : Theory, Perspectives And Practice*. New York : Teacher College Press.
- Hartman, A.J. (1995). *Project wort : Supporting children : Supprting chidren's need for children Education International*. 7(3) : 93
- Kolb, D.A. (1984). *Organizational Psychology : A Book of Readings*. 4th ed. Englewood Cliffs, NJ : Prentice – Hall
- Robles, M. M. (2012). *Executive perceptions of the top 10 soft skills needed in today's workplace. Business Communication Quarterly*, 75(4), 453-465.
- Thorpe, S., & Clifford, J. (2003). *Coaching handbook: An action kit for trainers & manager*. London: Kohan Page.